

Valvontakomissio varmisti, että Suomi täytti välirauhansopimuksen määräykset. Sillä oli oikeus valvoa kaikkea Suomen viranomaisten toimintaa. Kuvassa istuva mies on valvontakomission puheenjohtaja kenraalileversti Andrei Ždanov.

55

SUOMEN VAARAN VUODET

Valvontaryhmän tarkkailussa

Vuonna 1944 saapui Moskovasta Helsinkiin liittoutuneiden valvontaryhmä. Ryhmän jäsenet olivat pääasiassa venäläisiä. Heidän tehtävänään oli valvoa, että Suomi täyttää kaikki välirauhansopimuksen määräykset "tarkoin ja määräaikana".

Suomalaiset alkoivat heti välirauhanteon jälkeen toteuttaa annettuja määräyksiä. Porkkala luovutettiin Neuvostoliiton käyttöön kymmenessä päivässä. Miehet lähetettiin armeijasta kotiin. Ainoastaan Lapissa sota jatkui saksalaisia vastaan. Kielletyt järjestöt lakkautettiin. Niitä olivat muun muassa Isänmaallinen Kansanliike (IKL), Akateeminen Karjala-Seura (AKS), suojeluskunnat ja lottajärjestö.

Sotakorvaukset piti aluksi maksaa kuudessa vuodessa, mutta Neuvostoliitto pidensi maksuajan kahdeksaksi vuodeksi. Sotakorvausten maksamista helpotti se, että Yhdysvallat antoi Suomelle suuria lainoja.

Rauhansopimuksen mukaan Suomen oli maksettava kuuden vuoden aikana sotakorvauksia 300 miljoonan dollarin arvosta. Neuvostoliitto halusi Suomen maksavan sotakorvauksista kaksi kolmasosaa laivoina ja koneina.

Toisen maailmansodan aikana Yhdysvallat, Iso-Britannia ja Neuvostoliitto olivat sopineet, että Saksan ja sen kanssa sotineiden maiden johtajat tuomittaisiin sotasyllisyysoikeudenkäynneissä. Suomen sodanaikainen presidentti Risto Ryti ja seitsemän muuta suomalaista päätöksentekijää tuomittiin, ja he joutuivat vankilaan.

Valvontaryhmä poistui Suomesta vuonna 1947, kun toisen maailmansodan lopullinen rauha solmittiin Pariisissa. Suomalaiset pitivät valvontaryhmää uhkana Suomen itsenäisyydelle, ja sen lähtö oli suomalaisille helpotus.

Kuvassa ovat Suomessa sotasyllisiksi tuomitut. Miehiä syytettiin Saksan rinnalle asettumisesta, jatkosodan aloittamisesta ja rauhanteon viivyttämisestä. Risto Ryti on kolmas oikealta. Hänen tuomionsa oli kymmenen vuotta vankeutta.

Maata maattomille

Suomi joutui luovuttamaan osan Karjalasta Neuvostoliitolle. Luovutetuilta alueilta tuli kaikkiaan 428 000 siirtolaista, joille piti hankkia asunto. Lisäksi sodan aikana oli luvattu, että sodassa taistelleet miehet, sotainvalidit ja sodassa kuolleiden perheet saisivat maata.

Vuonna 1945 säädettiin laki, jonka perusteella ihmisille jaettiin lähes 3 miljoonaa hehtaaria maata. Maa otettiin valtiolta, seurakunnilta, yhtiöiltä ja yksityisiltä maanomistajilta. Korvaukseksi maan luovuttajat saivat valtion velkakirjoja, jotka vaihdettiin rahaksi viidentoista vuoden kuluttua.

Metsiä raivattiin pelloiksi ja taloja rakennettiin. Suomeen syntyi paljon pieniä maatiloja. Karjalaiset sopeutuivat elämään uusilla alueilla ympäri Suomea.

Karjalaiset siirtolaiset halusivat muuttaa Suomen puolelle. He jättivät kotinsa ja lähtivät perheineen ja tavaroineen pitkälle muuttomatkalle.

Juho Kusti Paasikivi oli Suomen presidentti vuosina 1946–1956.

Vertaile, mitkä puolueet saivat lisää kansanedustajia eduskuntaan ja mitkä puolueet menettivät.

Poliittinen suunnanmuutos

Sodan jälkeen Suomi oli aivan uudeltaisessa tilanteessa. Nyt piti luoda hyvät suhteet sodan voittaneeseen Neuvostoliittoon. Samalla piti turvata suomalaisten määräysvalta omissa asioissaan. Ihmiset olivat sodan jälkeen peloissaan ja epävarmoja siitä, säilyisikö Suomi demokraattisena valtiona.

Uutta politiikkaa alkoi johtaa **Juho Kusti Paasikivi**. Hän oli ensin Suomen pääministeri, ja vuonna 1946 eduskunta valitsi hänet presidentiksi. Paasikivi teki kaikkensa, jotta välit Neuvostoliiton kanssa pysyisivät hyvinä. Suomen itsenäisyyttä haluttiin suojella kaikin tavoin.

Kommunistinen puolue tuli taas lailliseksi, ja Suomeen perustettiin uusi puolue, Suomen Kansan Demokraattinen Liitto (SKDL). Näiden puolueiden tarkoituksena oli muuttaa Suomi kansandemokratiaksi Itä-Euroopan maiden tapaan.

Suomessa kommunistit eivät kuitenkaan saaneet kaikkea valtaa itselleen. Vuoden 1945 eduskuntavaalien jälkeen Suomen hallituksessa olivat kommunistit, sosiaalidemokraatit ja maalaisliittolaiset.

VUODEN 1945 EDUSKUNTAVAALIEN TULOKSET

	Edustajapaikat
Kokoomus	28 (+3)
Ruotsalainen kansanpuolue	15 (-3)
Edistyspuolue	9 (+3)
Maalaisliitto	49 (-7)
Suomen Demokraattinen Puolue	50 (-35)
Suomen Kansan Demokraattinen Liitto	49 (+49)

Äänestysprosentti 74

VUODEN 1948 EDUSKUNTAVAALIEN TULOKSET

	Edustajapaikat
Kokoomus	33 (+5)
Ruotsalainen kansanpuolue	14 (-1)
Edistyspuolue	5 (-4)
Maalaisliitto	56 (+7)
Suomen Demokraattinen Puolue	54 (+6)
Suomen Kansan Demokraattinen Liitto	38 (-13)

Äänestysprosentti 81

Suurin osa suomalaisista ei halunnut kommunistista yksipuoluejärjestelmää. Monet ihmiset äänestivät sosiaalidemokraatteja seuraavissa eduskuntavaaleissa. Näin kommunistien yritys päästä yksin valtaan epäonnistui. Suomi ei muuttunut kommunistiseksi kansandemokratiaksi.

YYA-sopimus

Neuvostoliiton johtaja Stalin ehdotti, että Suomi tekisi sotilasliiton Neuvostoliiton kanssa. Suomalaiset pelkäsivät, että sotilasliitossa Neuvostoliitto määräisi Suomen asioita. Presidentti Paasikiven johdolla käytiin vaikeita neuvotteluja. Lopulta Suomi ja Neuvostoliitto solmivat ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen huhtikuussa 1948.

Sopimuksessa Suomi lupasi puolustaa omia alueitaan, jos niiden kautta yritettäisiin hyökätä Neuvostoliiton kimppuun. Neuvostoliitto tulisi auttamaan Suomen puolustautumista, mutta avusta sovittaisiin yhteisissä neuvotteluissa.

Ystävyys- yhteistyö- ja avunantosopimuksen allekirjoittaminen Moskovassa vuonna 1948.

